

Ο Ν Ο Υ Μ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός θρύνεται άμα
δείη πώς δε φοβάται την
ελευθερία—ΓΥΣΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φυ-
σικούς της κανόνες.

ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 19 ΤΟΥ ΗΛΩΝΗΡΗ 1909

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΑΡΧΙΜΟΣ ΣΗΜΩΝΗ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 353

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Φυλλάδες του Γερο-
δμου (συνέχεια).
ΔΗΜ. ΒΟΥΓΥΡΑΣ. Ο κύρ Βολβής.
ΜΗΤΣΗΣ ΚΑΛΑΜΑΣ. Από την «Κοιλιάδα».
ΛΙΓΕΙΑ. Μαραμένα λουλούδια.
ΚΑΙΗ. ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ. Πού μισεύει, παιδάκι μου;
(συνέχεια).
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ. Τα παιδιά μου.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΦΥΛΛΑΔΕΣ

ΤΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ*)

Γ'

ΠΡΩΤΗ ΛΑΧΤΑΡΑ

Είπαμε πώς είτανε χειμώνας, κ' χειμώνας βα-
ρύς. Εύπνησα την αυγή και τουρτούριζα. Έτσι: θά-
τρεμε κ' ή Λενιώ, είπα στο νο μου. Σφύριζε ο βο-
ριάς στα παράθυρα. Είταν ακόμα σκοτάδι, μα ή καν-
τήλα μισόφεγγε μπροστά στα κοίσιμα. Άκούγον-
τας θόρυβο κάτω, σηκώθηκα και κ' κτέθηκα. Τό γέρο
ζητούσα να μου την αποσώση την τρομερή την ιστο-
ρία, μα είτανε φευγάτος ο γέρος. Άλλον τρόπο δεν
είχε παρά να καταφέρω τη μάνα να μου το δη-
γηθή το κλέψιμο της Λενιώς. Καί σ' αν έστρωσε ή Άν-
νούλα το τραπέζι, και καθίσαμε, την παρακάλεσα τη
μακαρίτισσα να μου τ' άξηγήση.

—Ά μου το τάξης πώς δε θ' άφοβήθης πάλι, σου
τά λέω, μου κάνει. Έρθαν τις προάλλες μια βαρ-
κιά ζειμπέκια από πέρα σ' ένα τούρκικο γάμο. Χο-
ρεύανε μια βραδιά γύρω στο μαζαλά. Πήγαν όλοι να
τους δούν, πήγε και ή Καλαφάτης με την κόρη του.
Τό είδαν οι ζειμπέκοι τό κορίτσι, και β' αλθήκανε να
τό κλέψουν και να τό πάρουν στην Άνατολή. Τέ-
λειωσε ο γάμος, έφυγαν τ' άζειμπέκια, έμειναν πίσω
δυό τρεις τους και μια μέρα, καθώς πήγαινε ή Λενιώ
στο Σκολεϊό, την πιάνουνε σ' ένα παράμερο σοκάκι,
την παίρνουν και φεύγουν. Δέκα μέρες δεν άκού-
στηκε ή Λενιώ. Την έκλαιγαν οι δικοί της, την τρα-
γουδούσε ο κόσμος. Τάλλα τέκοντες από τό γέρο
Βασίλη. Τρώγε τώρα τις τηγανήτες σου.

Πού όμως τηγανήτες, πού τους έδλεπα τους Τούρ-
κους να βάζουν τη Λενιώ στο σακκούλι τους και να
φεύγουν!

Εξημέρωσε ως τόσο, και τοιμάστηκε ή μάνα μου

*) Η άρχή του στο 352 φύλλο.

να πάη να δη και κείνη την Καλαφάταινα. Τού κ' ά-
κου την παρακάλεσα να με πάη κ' έμένα. Μ' ά-
φρησε κλαμμένο κι άπαρηγόρητο, πού δεν μπορού-
σα να τή δω τη Λενιώ.

ΣΗΜ. Έδώ δηγεται κι ήλιος ο Γεροδήςμος, πού
δ' άφίνονται και πολ' άσιουδαία, άστε τάφινουμε.

—Θαρω πώς πώτερο θές να δης τη μικρή
παρά τό Σκολεϊό, μου λέει: ή μακαρίτισσα, σ' αν είδε
πώς ήθελα και καλά ν' άρχίσω Σκολεϊό. Περύμενα
πρώτα να γυρίση ο χρόνος. Μα άς είναι κι άπ' αύριο.
Νά ή φύλακός σου.

Κι άνοίγει σερτάρι, και β' άζει μαύρο τούχινο φύ-
λακα με χρυσά γράμματα κολλημένα άπάνω. Τόν
πήρα τό φύλακα, και κοιμήθηκα μαζί του εκείνη τη
νύχτα.

Δ'

ΣΚΟΛΕΙΟ

Κι από τώρα άρχινάει τό Βασανιστήριο πού μια
και για πάντα στρεβλώνα: κάθε ρωμιόπουλο, ή κό-
λαση πού στεγνώνει: και ζαρώνει τό νο του άσπου
γίνεται: μούμια, μούμια πού β' γαίνει κατόπι σ' αν κόσμο
φασκιωμένη με τον πάπυρο του Δασκαλισμού, και στο-
λισμένη με τ' άκουδούνα κορακίστικης γλώσσας, πού
πρι να πατήση μέσα στο Σκολεϊό δεν την ήξερε, πού
τέλεια ποτές δεν τη μαθαίνει, έπειδή κανένας δεν ξέ-
ρει πούθε άρχινάει: και πού τελειώνει αυτή ή γλώσ-
σα: άγκαλά κι αν μπορούσε να τη μάθη, δε θ' ά του
χρησίμευε και πολ', άπου τίποτις δικό του δεν έχει
να πη και να γράψη, δε διδάχτηκε να συλλογιέται
άπατός του, μόνο πηγαίνει κατά τ' άγραμμένα τ' ά-
βλίξ.

Κ' έτσι β' γαίνει: τό παλικάρι: σ' αν κόσμο, κι από
την πολλή την «παιδεία» σκοινάθει στο παραμικρό
πετραδάκι πού βρεθή άπάνω στο δρόμο του. Δέ νοι-
ώθει: καλά πού πατά, —τη γεωλογία την ξέρει μο-
ναχά από τό λεξικό πώς ύπάρχει. Δεν πολυαξίζει τό
ψωμί πού τρώει, —τη γεωργία την έχει για πρόστυχη
τέχνη. Μια σφουρίχτρα δεν είναι άξιος να ψυχήξη. Μια
κούκουδάγια δεν ξέρει να ζουγγαρήση. Μια γροθιά
δεν μπορεί να δώση. Ένα πράμα έμαθε μοναχά, πώς
«Άρχή Σοφίας φόβος Κυρίου». Δηλαδή ξέρει πώς
έδώ ύπονσεϊται τό «έσπί». Αδ' ξέρει, κι αυτό άχι:
πάντα.

Άς τάφήσουμε άμως αυτά τ' άλυπητά για την
ώρα, κι άς γυρίσουμε πάλι στην ιστορία μας.

Είτανε Δεκέβρης μήνας, τ' ά κρούσταλλα κρε-
μιούνταν από τις στέγες των σπιτιών σ' ά χταπόδια,
έ βοριάς: ξύριζε και σπανούς, την άναπνοή σου την
έδλεπες μια πύχη μακριά μπροστά σου, οι πούλη-

τάδες φωνάζανε στους δρόμους κι από τό συνηθι-
σμένο τους πιδ μεγαλέφωνα, ίσως να ζεσταθούν, κ'
έγω έβγαίνα μαζί με την Άννούλα και με τό φύλακα
στη μασκάλη να πάω Σκολεϊό. Συμμάζεμ' άν
είχα από την πολλή τη χαρά.

Γυρίσαμε μερικούς δρόμους, περάσαμε κοντά από
τά Τούρκικα, είδαμε τό σοκάκι: πού κλέφανε τη Λε-
νιώ, άνεθήκαμε τον άνήφορο, μπήκαμε σε μια κόκ-
κινη πόρτα, και βρεθήκαμε στην αυλή του Σκολεϊού.

ΣΗΜ. Έδώ δηγεται τ' ά πρώτα του μαθήματα
και παιθήματα ο Γεροδήςμος, πού τον κακομεταχειρί-
στηκε ο δάσκαλος, κ' έφυγε. Τ' ά ίδια περίπου και στο
πέμτο κεφάλαιο Δέν είναι μεγάλη άνάγκη να ξανα-
γραφούν αυτές οι σελίδες, και τις άφίνουμε.

Ε

ΚΑΡΑ ΚΟΛ, ΧΑΖΙΡ ΟΛ!

Ός τόσο δεν άργήσανε ναρθούν τ' ά Χριστού-
γέννα. Τ' ά φορέματα πού μου τοίμαζε τώρα και δυό
βδομάδες ή άδερφή μου είτανε β' αλμένα κοντά στο
προσκέφαλό μου, να τ' ά βρω την αυγή σ' ά με ξυ-
πνήσουνε να με πάρουνε στην έκκλησιά. Σηκωθή-
καμε τρεις ώρες πρι να ξημερώση. Τό «κόλι» άκόμα
φώναζε από τό κάστρο, και τ' άγρια λόγια του άντι-
λαλούσανε σ' αν άέρα: «Καρά Κόλι, Χαζίρ όλ!» Μούγ-
κριζε τό κόλι: σ' ά θεριό πού ξυπνάει: τη νύχτα για
να τρομάξη τον κόσμο: μουγκρητό κι από τό λιαν-
ταριό τρομερώτερο.

Μ' άχι, δεν είναι τό Κόλι θεριό. Είναι άνα-
στημένος Προφήτης πού β' γαίνει: από τό μνημούρι
του, κι άνεθαίνει στην Τάμπια, και φωνάζει πώς έδώ,
έδώ είναι ή Κόλαση ή άληθινή, κι άχι στον κάτω
τόν κόσμο. «Καρά Κόλι, Χαζίρ όλ!». Μην τους χα-
ρίζετε τίποτις αυτούς τους σκλαβωμένους άμαρτω-
λους, λέει ή άγρια ή φωνή του Προφήτη. Τους πρέ-
πουνε μεγάλα και φριχτά βάσανα. Σ' αν άλλο τον
κόσμο τόσο πίσσα δε β' άζει. Έκει β' ασανίζονται οι
ψυχές για μικρά κρίματα. Έδώ είναι πού πλερώ-
νουνται οι μεγάλες οι άμαρτίες. Σ' ά χέρια σας, ώ
πιστοί, είναι δοσμένη ή φοβερή ή άγγαρεία, να τους
τυραννήτε τους κολασμένους. Μην κοιμάστε, κι άς
είναι και νύχτα. Όπου κρυφστεναάζουν οι κολασμέ-
νοι, έσεϊς, «Χαζίρ όλ!».

Αυτά κι: άλλα τέτοια μου είπε τό Κόλι πολ-
λές φορές. Τώρα άκουγα μονάχα τό μουγκρητό, κι
ανατριχίζα. Η μάνα μου μ' έντυνε, κ' έγω άκουγα
τάγγριεμένο τό Κόλι.

Άξαφνα, —Ντάγκ! Ντυπάει και τό σήμαντρο!
Άνάσανε ή ψυχή μου! Νά πού ζούσε και κάποιος
άλλος σ' αν κόσμο έξω από τό Κόλι! Ό γέρος ο

Παπᾶ Νικόδημος, ποῦ μᾶς προσκαλοῦσε νὰ πᾶμε νὰ προσκυνήσουμε τὸ Χριστὸ ποῦ γεννιέται.

Πήραμε τὸ φανάρι, καὶ βγήκαμε. Στὸν οὐρανὸ λαμπρῆ ξαστεριά· κάτω στὴ γῆς, σκοτάδι βαθύ. Περνοῦσαμε τοὺς στενοὺς δρόμους ἀμίλητοι σὰ φαντάσματα. Ἐτρεμα ἀπὸ τὸ κρύο, καὶ ἀπὸ τὴν κρυάδα τῆς νύχτας ἐκείνης. Ὁ χειμῶνας συντρόφευε μὲ τὸ Κόλι, νὰ μὲ τρομάξουν. Ἄκουγα τὸ μουγκρητὸ καὶ περπατοῦσα βιαστικὰ καὶ μὲ ψεύτικο θάρρος. Καὶ μόνο παρηγοριόμουν κ' ἠσύχαζα σὰν ἐπεφταν τοῦ φαναριοῦ οἱ ἀχτίδες σὲ κανέναν τοίχο, σὲ καμιὰ πόρτα ποῦ γνώριζα. Μοῦ φαίνότανε σὰν κάποιος φίλος ποῦ μούλεγε, —Κοντὰ σου εἶμαι, καὶ μὴν τρομάξῃς.

Ἀκόμα λίγο καὶ φτάξαμε. Ἀνεβήκαμε τὸ νάρθηκα, μπήκαμε μέσα. Εἴμαστε ἀπὸ τοὺς πρώτους.

Z

ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Παπᾶ Νικόδημος γύριζε ἀκόμα δῶ κ' ἐκεῖ κ' ἔδινε προσταγὰς τοῦ Καντηλανάφτη. Δὲν ἀνεβήκαμε στὸ γυναικίτη. Σταθήκαμε στὴ γωνιά τῶν γριῶν. Σιγὰ σιγὰ μαζεύτηκε καὶ ὁ ἄλλος ὁ κόσμος. Ἦρθε καὶ ὁ δάσκαλος, κ' ἐπίασε τὸ στασίδι τοῦ δεξιοῦ τοῦ ψάλτη. Κι ὁ δεξιὸς ὁ ψάλτης, ποῦ ἐφαλλε μοναχὸς του τὶς Κεριακὲς, πῆγε τώρα ἀπὸ τᾶριστερά. Κι ἄρχισε ὁ ἀξημέρωτος ὁ «δρθρος». Τὰ τροπάρια περνοῦσαν ἀπὸ τὸ δεξιὸ παγκάρι· σὲ ἄριστερό, καὶ σὰν τέλειωναν, τὰ ξανάρχιζαν πάλι, νὰ μαζεῦτῃ ὁλος ὁ κόσμος. Καλὰ τᾶψελναν, καὶ χαιρούσυνα νὰ τᾶκοῦς. Τὸ τί ὅμως ἔλεγαν, αὐτὸ δὲν εἶτανε κανενὸς δουλειά.

Ἐνα πρᾶμκ νοιώθαμε τέτες, καὶ αὐτὸ εἶταν ἡ μουσική, ὁ θησαυρὸς μας αὐτὸς ὁ καταφρονημένος, ἴσως ἐπειδὴ δὲν εἶναι φερμένος ἀπ' ἔξω, μήτε ξεχωρισμένος ἀπὸ τὴ γῆ, μόνο ζῆ καὶ βασιλεύει μὲ χίλια τραγούδια καὶ ψαλμοὺς. Ἄν εἶναι τὰ «ἰδιόμελα» κατεδασμένα ἀπὸ χρόνους παλιούς, δὲν πᾶει νὰ πῆ πῶς εἶναι καὶ πεθαμμένα. Κοιτάξε ὁμως γνώση. Τὴ νεκρὴ τὴ γλώσσα, πολεμοῦμε νὰ τὴ ζωτανέψουμε, καὶ τὴ ζωντανὴ, τὴ μευσική, νὰ τὴν πνίξουμε μὲς στὴ φράγκικη! Γιὰ νὰ πολιτισθοῦμε, ὅλα μας πρέπει νὰλλάξουν. Ἡ Μουσική μας πρέπει νάρθη ἀπὸ τὴν Εὐρώπη, κ' ἡ γλώσσα μας ἀπὸ τὴν Ἀρχαιότητα. Σιγὰ σιγὰ θὰ μᾶς φέρνουν καὶ τὶς χαρὲς μας ἀπὸ τὸν Παράδεισο, καὶ καὶ τοὺς πόνους μας

ἀπὸ τὴν Κόλαση, καὶ σὰ δὲν ἔχουμε πᾶ τίποτις δικό μας, θὰ ψάλλουμε στὸν πλάγιό τοῦ τετάρτου, —τὸ μόνον ἦχο ποῦ ξέρουμε στὴν Εὐρώπη, —«Εὐοὶ Εὐάν» μὲ τοὺς ἀγγέλους, καὶ «Ἰὼ, Ἰὼ» μὲ τοὺς δαιμόνους. Καὶ τότες θὰ δοξαστοῦμε, καὶ θὰ δῆ ἡ «Ἐσπερία» τὸ μεγάλο ἔθνος γενήκαμε, καὶ θὰ μᾶς δώσῃ τὴν Πόλη.

Ὡς τόσο ἄρχισε νὰ γλυκοχαράζῃ ὁ οὐρανὸς, ἄρχισε νὰ λάμπῃ κ' ἡ «Βασιλεία τοῦ Θεοῦ» στὸν κόσμος, καὶ στάθηκε καὶ τῆνε βλόγησε ὁ πάτερ Νικόδημος στὴ μέση τῆς Ἐκκλησιᾶς. Ἐφευγε ὁ «δρθρος» ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, ἐφευγε καὶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιᾶ. Στὸν οὐρανὸ ἔβγαίνε ὁ ἥλιος, στὴν Ἐκκλησιᾶ ὁ Χριστός. Καρὰ καὶ φῶς ἔξω, παρηγοριά κ' ἐλπίδα μέσα στὶς ἀπλοϊκὲς ἐκεῖνες τὶς καρδιὰς ποῦ εἶχαν ἀκόμα σταλαματιὰ πίστη καὶ βλέπανε στὸ νοῦ τους τὴ φάντη μὲ τὸ Οὐράνιο τὸ Βρέφος στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Χαριτωμένης του μάννας.

Καὶ καθὼς κοιτάξα τὴ λειτουργιὰ, καὶ ἄκουγα τοὺς ψαλτάδες καὶ τὰ παιδιὰ ποῦ τραβοῦσαν τὸν ἴσιο (στραβὰ εἰ πῶτεροι), σκύδ' ἡ μάννα μου καὶ μοῦ λέει σὲ αὐτὴ.

—Νὰ ἡ Λενιώ, ποῦ δὲν μπόρεσες νὰ τῆνε δῆς στὸ Σκολεῖο. Ἐρχονται κατὰ τὸ δικό μας τὸ μέρος. Κοντὰ μας στέκονται σήμερα.

Ἐσχῶ ἀμέσως τὶς ψαλμοὺς, καὶ γυρίζω νὰ δῶ τὴ Λενιώ.

Ἐνα κοριτσάκι κᾶτι ἀψηλότερο ἀπὸ μένα, ξανθοῦταικο, χαμηλόδωλο, γελᾶζόμενο, νόστιμα ντυμένο, καὶ μ' ἄσπρο μαντιλάκι στὸ χέρι. Ἡ μάννα τῆς, μαγουλικωμένη καὶ μαυροφόρα, ἀκολουθοῦσε. Ἦρθαν καὶ στάθηκαν πλάγι μᾶς. Ἄ ζωντάνευε τῆς Παναγιᾶς ἡ εἰκόνα, κ' ἔρχονταν ἔτσι νὰ σταθῇ κοντὰ μου, δὲ θὰ μὲ γλυκοτρώμαζε πῶτερο. Τὶ νὰ εἶταν τὸ μυστήριό ποῦ κρυφοχούθηκε καὶ μοῦ τὴν ἔκαμε βλαστάρη τρυφερό τὴν καρδιά μου! Ἀγάπη δὲν μποροῦσε νὰ εἶναι, πρέπει νὰ εἶταν ὁ ἀνθὸς τῆς ἀγάπης, μοσκοδότανο φυτρωμένο στὸ μίσος τοῦ ἄγριου τοῦ Τούρκου. Εἶχα ἠρωῖδα μπροστὰ μου, μὴ ψυχὴ ποῦ τὴ διάλεξε ὁ Θεὸς νὰ τὴν ἀγιάσῃ ἀπὸ δέκα χρόνων, καὶ νὰ τὴ γλυτώσῃ μὲ παράξενο θᾶμα. Καὶ πῶς νὰ μὴν τὴ λατρεύω, ποῦ ἔδλεπα πῶς ὅλα εἶταν ἀλήθεια, ὅλα. Καὶ τῆς Ἀννούλας τὸ τραγούδι, καὶ τὰ λόγια τοῦ Γέρο Βασίλη, καὶ τῆς μάννας οἱ ἱστορίες. Δὲν εἶταν ἡ Λενιώ ἀπὸ κείνες τὶς ἀθώργητες τὶς Νεράιδες ἢ τὶς Βασιλοπούλες ποῦ μᾶς μαγεύ-

συνε στοῦ χειμῶνα τὰ παραμύθια. Τᾶβλεπα ἐλοζώντανα τὰ γαλκὰ τῆς τὰ μάτια, τὸ λαμπερὸ μέτωπό τῆς, τὰ ξανθοῦλά τῆς μαλλιά.

Δὲν ἄργησε ἡ ἀπόλυση. Δὲν τὸ πιστεύω πῶς μοίραζε τ' ἀντίδωρο ὁ πάτερ Νικόδημος, καὶ πῶς γύριζε ὁ κόσμος στὰ σπίτια του. Ἄλλη εἶταν ἡ γειτονιά τῆς. Πήρα τότες τὸ δρόμο μας μὲ βαρειά καὶ μὲ λυπημένη καρδιά.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ „ΚΟΙΛΑΔΑ“

ΤΟΥ ΑΛΕΚΟΥ ΜΑΡΚΟΥΤΖΟΓΛΟΥ

1

Χάθηκε ὁ ἥλιος κ' ἡ βουή, δὲ λάμνει τὸ δρεπάνι Κι' ἀράδ' ἀράδα κοιτουνται τὰ ψωμωμένα στάχια. Οἱ νιοὶ τραβοῦνε τ' ἄλογα κ' οἱ γέροι καβαλλᾶνε. Κ' οἱ νιὲς πᾶνε χορεύοντας καὶ τραγουδώντας οειῶνται

Καὶ λὲν γιὰ τὰ χειρόβολα καὶ γιὰ τὶς θημωνιὲς τους Κοὶ μὰ φουδάτη λυγερὴ τραγοῦδι τῆς ἀγάπης.

Κι' ὅλες τὸ μαῦρο τὸ ψωμί μ' ἀχρηστία δαγκώνον υν Ποῦ κάνει τὰ γερά κορμιά, τὰ μεστωμένα στήθια.

2

Ἀκόμ' ἀνατριχιάζουν λίγα νερά μέσα στὴν κοιλάδα κάτω ἀπὸ δυὸ-τρία δέντρα : τὸ κορμί τους θαμποφαίνεται μέσα τρεμάμενο.

Ἐρχομαι καὶ συλλογοῦμαι τὸ βραδινὸ τὸ φῶς ποῦ γλιστράει ἐπάνω στὰ νερά καὶ σβήνεται.

3

Στριγγὰ τὴ σούρπα τραγουδοῦν στὰ ἐρείπια οἱ κουκουβάγιες

Κι' ἀριοδιαβαίνουν ὄνιρα σιγὰ οἱ Πυγολαμπίδες. Σὰν καρδιοχτύπια τῆς σιγῆς κ' οἱ γρύλλοι ἀγὰ ξεσπᾶνε :

Μὲς στὸ σκοτάδι τῆς καρδιᾶς φέγγε μου, ἐοῦ καὶ μὲ μου!

4

Ἀνεβαίνω ἐπάνω στὸ βουνὸ καὶ κοιτάζω κάτω τὴ θερσιμένη κοιλάδα.

Ο ΚΥΡ ΒΟΛΒΗΣ

Εἶταν ἓνα παγωμένο πρωί. Τὰ βουνὰ ἦσαν κάτασπρα ἀπ' τὸ χιόνι καὶ τὰ νερά εἶχαν παγώσει. Ἄλλ' ὁ κύρ Βολβῆς αὐτὴ τὴν ἡμέρα εἶχε σηκωθεῖ εὐθὺς, περισσότερο ἀπ' ἄλλοτε, καὶ μ' ἐπιθυμία ν' ἀστευθεῖ, νὰ γελᾶσει. Ἐλεγε μὲ τὸ νοῦ του ἓνα τραγούδι ἀποκριάτικο, σὲ ὅλο τὸ γύρο ποῦ ἔκανε, καὶ πατοῦσε μ' εὐχαρίστητη παιδικὴ σὲ ἀπλωμένα νερά, ποῦ ἦσαν παγωμένα, δῶ καὶ κεῖ, μέσα στὸν κήπο, γιὰ νὰ δει ἂ θὰν τονὶ βαστοῦσαν.

Κοντὰ στὸν ὄρνιθῶνα ἀπάντησε τὸ Σούφρα νὰ βγάξῃ νερὸ ἀπ' τὸ πηγάδι, ρίχνοντας αὐτὸ σὲ δυὸ κουβάδες, ποῦ εἶχε κοντὰ, καὶ ὅπου ἀμκ τοὺς γέμιζε, τοὺς πῆγαινε, τρικλίζοντας λίγο, καὶ τοὺς ἀδειαζε σ' ἓνα μεγάλο πιθάρι, ποῦ εἶταν πέρα σὲ μιὰ μεριά γεμάτη σχοινιά καὶ ροῦχα ἀπλωμένα.

Κεῖνη τὴ στιγμή ὁ γέρο Σούφρας εἶχε βγάλει τὸν κουβά κ' ἔρριχνε τὸ νερὸ μέσα στὸν ἄλλον ἀπὸ ψηλά.

Οἱ ὄρνιθες ἦταν σκορπισμένες καὶ πάνω στὸν ὄρνιθῶνα ἓνας μεγάλος πολὺχρωμος πετεινὸς φώναζε ἀγριεμένος.

— Σκασιμὸς! τοῦ ἔκανε ὁ κύρ Βολβῆς. Τὶ διάλο ἔπαθε;

Ὁ Σούφρας ἄφισε τὸν κουβά πάνω στὸ πηγάδι.

— Ἐγὼ τὸν κυνήγησα! εἶπε βαζοντας τὸ χέρι του στὴ μέση. Εἶναι μιὰ ὄρνιθα ποῦ κρᾶζει τώρα καὶ κάμποσο καιρὸ σὰν πετεινός...

— Σὰν πετεινός!.. Ποιὰ ὄρνιθα;

— Νὰ, ἐκεῖνη!.. Αὐτὴ ποῦ στέκεται κάτω ἀπ' τὸ στύλο, ἡ ἀσπριδερὴ!.. Καὶ ὁ πετεινός μου ρίχτηκε.

— Ἄλλο τοῦτο!.. Καὶ εἶναι πολὺς καιρὸς εἶπες;

— Ναι... Κάμποσος!.. Εἶναι γρουσουζιά, κύρ Βολβῆ!

— Τὸ ξέρω... Μὰ τί λὲς νὰ κάνουμε;

— Μαχαίρι! ἀπάντησε ὁ Σούφρας κἀνοντας καὶ μιὰ κίνηση.

— Ναι, ναι. Μαχαίρι! νὰ φάει τὸ κεφάλι τῆς!..

— Ὅτ' τῆς δώσω νὰ καταλάβει πῶς πρέπει νὰ φωνάζει!

Καὶ ὁ Σούφρας πῆρε τὸν κουβά, τὸν ἔβαλε στὸ στόμιό τοῦ πηγαδιοῦ ποῦ ἔχασκε, ἔπειτα γυρίζοντας μιὰ δυὸ φορές τὸ μαγκάνι, τὸ ἄφησε ἐλεύθερο. Τὸ μαγκάνι ἄρχισε νὰ γυρίζει συρίζοντας γρήγορα-γρήγορα μὲ ὀρμή. Ἀκούστηκε ὁ κουβάς νὰ φτᾶει κάτω καὶ νὰ χτυπᾶ στὸ νερὸ.

— Ποῦ εἶναι ὁ Σιλᾶς; ρώτησε ὁ κύρ Βολβῆς, ἀφοῦ εἶδε τὴν ἐργασίαν τοῦ Σούφρα καὶ τοῦ μαγκανιοῦ.

— Πῆγε γιὰ τὸ γιατρό. Δὲν ξέρω ἂν ἦρθε πίσω.

— Γιὰ τὸ γιατρό!

Ἐκανε νὰ γελᾶσῃ, ἀλλὰ κρατήθηκε. Μὲ βῆμα μικρὸ προχώρησε πάλι γιὰ τὸ σπῆτι.

Κανείς δὲν εἶταν ἀρρωστος στὸ σπῆτι του, τὸ ἤξερε καλά. Ἀλλὰ ἤξερε ἐπίσης καλά τί τὸν ἤθελε τὸ γιατρό ἢ γυναίκα του.

Καὶ γι' αὐτὸ τοῦ ἤθελε νὰ γελᾶσῃ. Ἡ ἐγγονὴ του ἡ Μέλπω, ὄρφανὴ ἀπὸ πατέρα καὶ μητέρα, εἶχε πάθει μιὰν ἀσθένεια, ποῦ πάσχουν κάποτε οἱ ἄνθρωποι ποῖος λίγο ποῖος πολὺ, ἄλλος μιὰ φορά καὶ ἄλλος συχνὰ πολὺ. Ἐπάσχε δηλαδὴ ἀπὸ ἔρωτα: Ἡ ἀσθένεια αὐτὴ θὰ γιατρευόταν μὲ τὴν παντρεῖα ἂν ὁ νέος εἶχε καὶ αὐτὸς κάτι, καὶ δὲν εἶταν παιδί.

Ο άσπρος δρόμος βυθίζεται μέσα στις ρεματιές και χάνεται παραπέρα πίσω στις ράχες.

Όπως ο λογισμός μου στην αγάπη σου.

55

Γεμάτος από τον καημό σου πήγα απόψε στο περιβόλι να ξανασάνω. Στο περιβόλι με τις πολύχρονες μουριές και τις συκιές τις ήσυχωμένες. Στις άκρες ξεφυλλίζονταν κίτρινα τ' αγριολούλουδα και στις φραγές, κι' ανάμεσα στα ποτισμένα τ' αβλάκια πλήθαιναν τα σαλατικά κ' οι ντομάτες και τ' άλλα φαγουλά. Έδω κ' εκεί τ' άραποσίτια ανέμιζαν στο βραδινόν αέρα τα σπαθωτά φύλλα τους και τα γενατά στάχια.

Ξαπλώθηκα επάνω σε κάτι καλαμιές απ' άραποσίτια — τις είχαν βγάλε: για να τ' άριώσουν.

Πλάι έτρεχε το γάργαρο νερό μέσ' από το βράχο αυτόβγαλο και τραγουδούσε με τα χαλίκια τα δλοστρόγγυλα. Παρακάτω έπαιζε με τα παρόχθια χορτάρια. Κατόπι χάνονταν και κρυφά μουρμούριζε: έδω είμαι, τώρα θα βγω. Έξαφνα γελούσε ανάμεσα από την π.ασινάδα με το λιγοστό το φως που ξεφυχούσε και πάλι ξεκαρδίζονταν πηδώντας στις κατηφοριές.

Ο τζιτζίκας τόνιζε το ξέγνοιαστο τραγούδι του και μέσα στη ρεματιά μιá γαλιάντρα γέμιζε τη λαγκαδιά με τους λαρυγγισμούς της.

Κατά τη δύση, επάνω από το φρύδι του βουνού, άνθιζαν τα τελευταία ροδοκρίνα της ημέρας κι ο άέρας έπαιρνε τη μουσική της βραδιάς άκίνησια.

Κοντά στο γάργαρο νερό, στο δροσερό το περιβόλι, άνθισαν άνοιωθο στα χείλη μου, της μοναξιάς την ώρα, το θλιβερό και σιγανό τραγούδι που έχει την πρώτη αγάπη μας γλυκάνει.

6

Μονάχος οιοπερπατώ στην έρημη τη στέρα,
Ο ήλιος από πάνω μου κι' ο ουρανός.

Οι λεύκες τ' άσημόφυλλα τρεμοκουνάν στ' άγέρι,
Γύρω άνασαιίνουν οι έλιές κυματιστά
Και πέρα σιέται σύγκλαρο το φουντωτό πριβάρι
Απ' τις φωνούλες των πουλιών που καρτεράν τη μάννα.

Μονάχος οιοπερπατώ στην πράσινη κοιλάδα
Και γύρω τα ψηλά βουνά με χαμηλοκοιτάζουν.
Θεριστής, 1909.

ΜΗΤΣΗΣ ΚΑΑΜΑΣ

ένος φοβερού παλιού καταιοκλήστη.
Για τούτο η άσθένεια είχε προέλθει, κατά τις γειτονίες, από μάγια και έπρεπε να γιαιτρευθώ με βότανα και άλλα γαιατρικά μαγικά αντίπαλα εκείνων που της έκαναν, και ξόρκια! Η κόρη είχε άρρωστήσει και μαρρινόταν σε λουλούδι όταν το πάρει ξαφνικός χειμώνας.

Ήξερε ο κύρ Βολβής τις στενοχώριες της γυναίκας του. Η κάθε μιá γειτονία από ένα γαιατρικό, ένα παράδοξο ξόρκι της είχε πει να κάνει. Μιá, η κυρά Μαρουσά, της έλεγε για ένα βοτάνι που φυτρώνει σε άβατα μέρη δασών, πάνω από φαλιές φειδιών φαρμακερών, το όποιον άν τδβρισκαν, ή έγγονή της ήθελε σωθει μ' ένα μόνο φλυτζάνι που θα έπινε.

Είχε πει κι αυτή.
— Έχει ο έρωτας γαιατρικά με βότανα και ξόρκια;

Τη βοήθησε να το πει αυτό και κάποιο παλιό τραγούδι. Άλλα οι άλλες της άπάντησαν ότι δεν ήταν έρωτας αυτός, αλλά την έπιασε με μάγια ο μαγκούφης, μάγια μιανής θειάς του παπαδιάς, που άν και παπαδιά ήξερε τη νύχτα να φορέι την κατακόκκινη σαν αίμα πουκαμισά και να χορεύη κάτι

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΣ

Σε δυό τελευταία φύλλα της «Οικονομικής Ελλάδας», της γνωστής οικονομολογικής έφημερίδας της Αθήνας, δημοσιεύτηκε ένα φωτεινότατο άρθρο για το ζήτημα: «τί θα γίνουν τα παιδιά μας;» δηλαδή ποιο επάγγελμα θ' ακολουθήσουν άμα τελώσουν το σχολείο. Για τους άναγνώστες του «Νουμά» δίνουμε δω μιá περίληψή του.

Χιλιάδες παιδιά βγήκανε πάλι φέτος από τα σχολεία της Αθήνας και των επαρχιών. Τα περισσότερα από αυτά είναι παιδιά χωριάτη, άνθρωπου δηλαδή που σκάφτει κι όργώνει τη γη. Αυτά τα παιδιά θα πάψουνε, φυσικά, να σκάφτουν και να όργώνουν γιατί μάθανε γράμματα και το νομίζουν εξευτελιστικό. Τα μάτια όλων των «των στρατιωτών της ήμισαθείας» είναι γεμμένα στην πρωτεύουσα, με τον πόθο, τ' όνειρο, την όρεξη, τη βουλιμία ν' άρπάξουνε θέση. Έτσι στα σημερινά φουσατά των πολιορκητών μαζεύονται και καινούριες χιλιάδες. Ο άγώνας για τη ζωή αλλάζει σε άγώνα για θέση. Τα μπουλούκια των δυστυχισμένων ανθρώπων του κολλάρου και του σκληρού πουκάμισου μεγαλώνουν κάθε μέρα, ενώ αντίθετα άραιώνουν οι φάλαγγες των δουλευτάδων της γης και ζητιούνται: έργατες από γειτονικά μέρη. Άξάνει έτσι φοδερά ο αριθμός των «προλεταρίων των γραμμάτων» που είναι οι κακές πληγές κάθε κοινωνίας, γιατί είναι όντα παράσιτα τεμπέλικα, και μικραίνει ο άγροτικός πληθυσμός, που είναι το πιό γερό στοιχείο ελάκερου του κοινωνικού οργανισμού. Στις διάφορες Τράπεζες γίνονται διαγωνισμοί για 4 ή 5 θέσεις και παρουσιάζονται 4 ή 5 εκατοστάριες από νέους. Φυσικά θα χορτάσουνε μοναχά οι 4 ή 5, γιατί δεν είναι δυνατό να ματαγίνη το θάμα των 5 φωμύλι του Βαγγέλιου. Τι θα γίνουν οι άλλοι 395; Όλοι αυτοί θα γυρίσουνε σ' άλλο δρόμο: στις δημόσιες θέσεις. Το θλιβερότατο όμως είναι ή άναξιοτήτα αυτών των νέων που παρουσιάζονται στους διαγωνισμούς. Οι περισσότεροι απ' αυτούς, ίσως τα έννέα δέκατα, άν και φάγανε τα νιάτα τους στα θρανία των σχολείων μας και του Πανεπιστήμιου, είναι τόσο άμαθείς και άστοιχείωτοι, ώστε αυτοί που τους ζητάζουμε άπορούνε και φρίτουμε με τα γράμματα που μαθαίνει στα σχολεία μας ή Ελληνική νεολαία. Μ' αυτά τα διανοητικά κεφάλαια θα βγούνε στο πάλαμα της ζωής αυτοί οι νέοι; Κ' ύστερα φωνάζουμε όλοι για την Ελλη-

νική γραφειοκρατία, που στη ράχη της άράζουμε όλοι αυτοί οι ναυαγοί, που επί τέλους πρέπει να ζήσουνε στην Ελλάδα κ' έχουνε δικαίωμα να ζήσουνε στον τόπο τους. Αυτό όμως είναι άλλο ζήτημα. Το ζήτημα του εκπαιδευτικού συστήματος. Παραφορτώνουμε τα μυαλά του παιδιού με χίλια πράματα, για να μάθη απ' όλα, και κατανατ' να μη μάθη τίποτα. Η βάση πρέπει να είναι: Λίγα μα γερά. Κανένας άνθρωπος δεν μπορεί να βγή φουστήρας σε όλα (άρχαϊες γλώσσες, νέες γλώσσες, μαθηματικά, γεωγραφία, ιστορία έλου του κόσμου κ' άλλα άμέτρητα). Κι όσοι στα σχολεία μας άριστεύουνε σε όλα, στην πραχτική ζωή πέφτουνε έξω οι περισσότεροι. Η καλύτερη συμβουλή που μπορεί κανείς να δώση είναι: Μην άφίνετε τα παιδιά σας να φάνε τα νιάτα στα σχολεία και στα Πανεπιστήμια. Ρίξτε τα στην πραχτική ζωή νωρίς νωρίς. Ο πραχτικός βίος είναι το καλύτερο σχολείο.

Ο πληθυσμός της Βουργαρίας άξάνει με μεγάλη βήματα. Στα τελευταία 20 χρόνια μεγάλωσε κατά 32 0)0, ενώ ο δικός μας μοναχά κατά 24 0)0. Βάλτε τώρα και τη μετανάστεψη και θα όητε πως σε λίγο ή Βουργαρία θα μας ξεπερνάση καταπληχτικά. Ο μεγάλος κίντυνος της φυλής μας είναι αυτός. Και πρέπει να κοιτάξουμε πως θα μπορέση ε ρωμιοί ν' αγαπήση περισσότερο τη γη τους, και να μην την άφίνη στα καλά καθούμενα, ζητώντας πλούτια στα ξένα. Έκείνα τα χοντρά τα λόγια που έιπε ο ύπουργός της Παιδείας κ. Στάης πως τάχατες φτιάνονται στα σχολεία μας 175,000 ρωμιοί στρατιώτες, δε μας φαίνονται να έχουν περισσότερη αξία από τις συνειθισμένες πολιτικές κοούρες. Οι καλοί στρατιώτες γίνονται από τους χωριάτες. Και το εκπαιδευτικό μας σύστημα πρέπει να έχη σκοπό, όχι πως να φτιάση στρατιώτες, μα πως να πλάση ανθρώπους με πραχτικές γνώσεις, που να μπορούνε να ζήσουν μέσα στην Ελλάδα και από την Ελλάδα, έχοντας τη δύναμη να αγαπήσουν τη γεωργία και τη βιομηχανία του τόπου μας, και να δουλέψουν στα χωράφια, στα λιμάνια, στα βαπόρια, στα περβόλια, στα δάση. Όταν έχεις καλούς γεωργούς έχεις καλούς στρατιώτες. Οι Βουργάροι είναι λαμπροί στρατιώτες, γιατί είναι λαμπροί γεωργοί. Κ' είναι άστοιχο πράμα να νομίζουμε πως στα σχολεία θα μάθουνε τα παιδιά τις στρατιωτικές συνήθειες. Γιατι μόλις βγούνε οι μαθητές από τα σχολεία και μπούνε στη ζωή, θα βάλουνε κολλάρο και καπέλλο

παράξενους χορούς κάτω απ' τ' άστρα. Προσκαλούσε τα δακμόνια! Και αυτά δεν άργούσαν να της άπαντήσουν και άκούγονταν να της μιλούνε με μιá φωνή βραχνή και βελιά, που έκανε τρομάρα σε όποιον τ' άκούγε!..

Ο κύρ Βολβής στην αρχή φοβήθηκε μη κοίταζαν να πάρουν μ' αυτά της γυναίκας του λεπτά. Και ήτυχασε όταν έμαθε ότι άλλες το έκαναν για να σώσουν το κορίτσι αυτό μόνο, και άλλες ήθελαν άμοιθή μετά το καλό αποτέλεσμα. Ο κύρ Βολβής ήταν ήσυχος, έτι δε θα πλήρωνε ποτέ άμοιθές. Δεν πίστευε τίποτα αυτός.

— Άς κάνουν κάτι για να μη κάθονται! είχε σκεφθεί.

Να της τον δώσει το νέο; Ούτε σκέψη! Ποτί το έιπε. Την ημέρα μάλιστα, που είχε τομήςσει να του ζητήσει ο νέος εκείνος την έγγονή του, και το θυμάται τώρα με λύπη, στενοχωρήθηκε και θυμωσε. Γιατί; Χωρίς θυμό μπορούσε το ίδιο να κάνει!..

Ο νέος έφυγε για το στρατό, έθελοντής, γιατί δεν μπορούσε να ύποφέρει τα πειράγματα των χωριανών του. Άλλ' ή κόρη άρρώστησε!..

Ποιός της έφταιγε;..

Και ο κύρ Βολβής ανέθηκε τα σκαλοπάτια τα πέτρινα, άνοιξε την πορτα και μπήκε μέσα στο διάδρομο, ενώ με το νου του μάταια ζητούσε το άποκριάτικο τραγούδι, που τραγουδούσε πριν βρή το Σούφρη, να το τραγουδήσει πάλι.

Ο κύρ Βολβής θάταν όγδόντα πέντε χρόνων, αλλά φαινόταν έξηντα πέντε. Είταν άδύνατος, με τρο άνάστημα και όρθιο κορμί σε λαμπάδα. Τα μάτια του κάτι μάτια μικρά καστανά τα μισόκλεινε κάποτες κάνοντας ότι δε βλέπει απ' τα γεράματα. Και το έκανε αυτό, γιατί βαριόταν να χαιρετά όποιον κι όποιον.

Άλλ' αυτό το είχε πει στη γυναίκα του, και αυτή για να δείξει ότι ε άντρας της ήταν γερός και έβλεπε καλά, το μαρτύρησε σε άλλες γυναίκες και έτσι έγινε γνωστό σε όλη τη χώρα. Και όμως αυτός, άν και μισοέμαθε ότι το ήξεραν, το ξακολουθούσε.

Μόλις προχώρησε στο διάδρομο άκουσε μέσα στην τραπέζαρία όμιλιες. Στάθηκε. Μ' όλα τα γεράματα του δεν μπορούσε να παραιτησει ένα παλιό του ελάττωμα. Το κρυφοκοίταγμα και το κρυφάκουγμ! Έλεγε γι' αυτά.

— Τότε βλέπεις την αλήθεια τσιτσιδι!

καί θά κοιτάζουσι ἢ νά βροῦνε θέση ἢ νά μεταναστεύουσι, καί θά ξεχάσουσι ἔτσι ὀλότελα τὰ στρατιωτικά. Ἀφίνουμε πού αὐτοί ἴσα ἴσα εἶναι πού δημιουργοῦν τὸ στρατό τῶν ἀπαλλαγέντων. Στρατὸ λοιπὸν θά δώσουσι τὰ χωράφια, καὶ ὄχι τὰ σκολειά, τ' ἀργαστήρια τῶν ἀπαλλαγέντων.

Σήμερα γιὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς δὲ φτάνει τὸ συντακτικὸ κ' ἡ γραμματικὴ. Χρειαζόνται πολλὰ ἄλλα πράματα. Κι αὐτὰ τὰ πράματα πρέπει νά μαθαίνῃ, ὁ γιὸς τοῦ χωριάτη στὸ σκολεῖο τὸ δημοτικόν. Ὅσο γιὰ τ' ἀνώτερα σκολειά μπορεῖ κανεὶς νά βάλῃ τὸν κανόνα: Λιγότερα χρόνια γιὰ μελέτη, νωρίτερο βάπτισμα μέσα στὸν κόσμον. Τριάντα χρονῶνε ὁ Ἀμερικάνος ἔχει δημιουργήσῃ τὴν περιουσία του ἢ ἔχει ἀλλάξῃ πέντε-ἕξ ἐπαγγέλματα γιὰ νά βρῇ ἐκεῖνο πού θά τοῦ δώσῃ τὴν ἐπιτυχία. Ἐμεῖς μπροστά μας ἔχουμε καὶ ζωντανὸ παράδειγμα αὐτοῦ τοῦ κανόνα. Παιδί δεκαπέντε χρονῶνε ἄφισε τὰ γράμματα καὶ μπήκε ὑπάλληλος στὸ γραφεῖο τοῦ πατέρα του. Ἐκεῖ μέσα ἔμαθε τόσο καλά τὴ δουλειά του πού σήμερα εἶναι ὑποδιευθυντὴς στὸ ἐξωτερικὸ μίαν μεγάλης Τράπεζας.

Ἐδῶ τελιώνει τὸ ἄντρο τῆς «Οἰκονομικῆς Ἑλλάδος». Οἱ ἀναγνώστες τοῦ «Νουμά» πολλὰ φορὲς θά διάβασαν σ' αὐτὲς τὲς στήλες σκοπιμῆς τὴν παραπάνου ἀλήθειαν. Μὰ τὸ ζήτημα δὲ σταματᾷ ἴσα μ' ἔδῳ. Θὰ θέλαμε νά ρωτήσουμε τὸ συντάχτη τῆς «Οἰκονομικῆς Ἑλλάδος» ἂν ἀληθινὰ πιστεύει πὸς μπορεῖ νά δοθῇ πρακτικὴ καὶ ἀληθινὴ μόρφωση στὰ παιδιά μας μὲ τὴν ἀλλαγὴ μονάχα τοῦ εκπαιδευτικοῦ συστήματος, χωρὶς ν' ἀλλάξῃ καὶ ὁ γλωσσικὸς τρόπος τῆς διδασκαλίας, πού δὲν εἶναι διόλου πρακτικὸς ὅπως γίνεται σήμερα μὲ τὴν ψεύτικη, νεκρὴ, μουχλιασμένη, ἀκκτάστατη, ἐπιπόλαιη, διεφταρμένη, ἀσυνείδητη καὶ ἀψυχὴ καθρέυουσα.

Κι ἀφοῦ θέλει πρακτικὴ μόρφωση, πού φυσικὰ ἀπαιτεῖται πρακτικὴ γλώσσα, γιατί δὲν τὸ λέει φανερὰ καὶ γιατί δὲν ἔρχεται νὰ πολεμήσῃ μαζί μας σὰν εἰλικρινῆς ἄνθρωπος πού φαίνεται νὰ εἶναι;

Ἡ μήπως καὶ αὐτὸν τὸν ἔχει ἀδράξῃ ἡ πρόληψη, καὶ δὲν μπορεῖ νά λευτερωθῇ ἀπὸ αὐτή; Μὰ χωρὶς νά πετάξῃ ἀπὸ πάνω του αὐτὸς πρῶτος τὴν πρόληψη, πὸς ἔρχεται νά φωτίσῃ τοὺς ἄλλους;

Φοβᾷται μὴν τὸν πούνε μαλλιάρη καὶ Ψυχαστῆ; Καὶ τί σημαίνει αὐτὸ σ' ἕνα πού θέλει νά φυσήσῃ μιά καινούρια πνοή, στὸ σπουδαιότατο ζήτημα τῶν παιδιῶν μας; Στὰ λόγια πρέπει νά προσέχῃ ἢ στὰ πράματα;

Μαλλιάρης καὶ Ψυχαστῆς εἶναι ἕνας νέος παιδαγωγὸς ὁ κ. Ἀλέξανδρος Δελμούζος, μὰ στὸ Βόλο μέσα σ' ἕνα χρόνον πού τοῦ δόθηκε νά διευθύνῃ ἕνα σκολεῖο κοριτσιῶν, ἔκαμε θάματα μπάζοντας ἐκεῖ μέσα τὴ ζωντανή μας, τὴ δημοτικὴ μας, τὴν ἀληθινὴ μας γλώσσα, ζίνοντας ἔτσι

γορα ἰ.. Ἄλλο τοῦτο ἰ.. Ἐμαθε καὶ στενοχωριέται ὁ κύριος ἰ.. Γιὰ κάνε πάλι!

Ἔϊταν φοβέρα τὸ τελευταῖο.

— Ἐχεις δίκιο! Ἀπάντησε σὰ μὲ ἄλλη φωνὴ κάποιου πού εἶχε κρυφτεῖ ντροπισμένος γιὰ τὲς ἀνοησίες, πού εἶχε κάνει, καὶ γιὰ τὲς ὁποῖες θύμωνε τώρα ὁ κύρ Βολβῆς.

Ἐλαβε ὄφρος γελαστὸ καὶ ἄρχισε πάλι νά τραγουδᾷ:

Τιρὶ πού πᾶς μωρὴ
στὸ μπακάλη γιὰ τυρί...

Στάθηκε στὸ παράθυρο. Κοίταξε τὰ βουνὰ τὰ χιονισμένα. Ὁ ἥλιος σὰν ξένος πιά φώτισε, ἀπλώθηκε, ξεδαμμένος λές, στὰ κεραμίδια τῶν σπιτιῶν τῆς χώρας, φωτίζοντας στίς καπνοδόχους τὸν καπνὸ, πού ἔβγαζαν, πού κάπνιζαν ὄχι σχεδὸν σὰ νά ἔκαναν θυσία στὸν ἐρχόμενον χειμῶνα. Ὁ ἥλιος χάθηκε πάλι. Μέσα στὸ σπίτι ἕνας κρότος ἄρχισε νά γίνεται. Κάτι κοπανούσανε μέσα σὲ χάλκινον σκεῦος.

Ὁ κύρ Βολβῆς θυμήθηκε. Ἐτοιμάζαν κερφίδες.

— Καλοὶ εἶναι καὶ οἱ κερφίδες!
Τοῦ ἤλθε διάθεση, εὐχαρίστηση.

τρανὸ παράδειγμα γενναιοῦτας ἀπ' τὴ μιά μεριά γιὰ τοὺς ἄλλους, καὶ ἀπ' τὴν ἄλλη τρανῆς χρησιμότητος τῆς παιδαγωγικῆς του μόρφωσης, μ' ἀνοιχτὴ τὴ σημαία τοῦ δημοκιστῆ.

Καὶ νομίζουμε πὸς αὐτοῦ εἶναι τὸ ζήτημα.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ

ΜΑΡΑΜΕΝΑ ΛΟΥΛΟΥΔΑ

Στὸ περιβόλι μὴν ἀγῆ κατέβηκα νά κόψω κάποια ἀγαπημένα λούλουδα.

Ὁμιέ, κάποιο μαῦρο σύγγεφο τοῦ Χυνοῦρου, κάποιο ἄγριο φουσομανητὸ τᾶχε ρίξει μαραμένα στὸ χῶμα! Κοίτα! πόσο χλωμὰ γέρονον τὰ ἐχέρωμα ἀνθόφυλλα, ἀλλοίμονο, χλωμὰ σὰν τὴν ἀγάπη σου, καλέ μου, πούνοιωσα ἕνα πρῶτ' νά ξεφυχήθῃ χλωμάζοντας ἀπ' τῆς καρδιάς σου τὰ μουτικὰ τὰ βόθη, μαζί μὲ τὸ πρῶτο φθῆγμα τοῦ Χειμῶνα, μαζί μὲ τὰ λούλουδα τοῦ κήπου, πού γύρανε χλωμὰ στὸ χῶμα μὴν ἀγῆ, ἀλλοίμονο!

ΛΙΓΕΙΑ

ΜΑΝΩΛΗΣΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΜΕ ΠΙΑΝΟ

Τυπωθήκανε στὴ Λεϊψία καὶ πούλονται στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμά».

α') ΠΟΙΗΣΗ ΜΑΛΑΚΑΣΗ:

- 1) Στὴν ἀνέμη καρφωμένα . . . Δρ. 1.—
- 2) Τραγουδάκι . . . » 1.—
- 3) Στὴ νῆσο πέρα ὁ πύργος τῆς Ἀθώ-
ρητης . . . » 1.—

β') ΠΟΙΗΣΗ ΛΑΞΕ. ΠΑΛΛΗ:

- 4) Μολιδιάτισσα . . . Δρ. 1.—
- 5) Μισιρῶτισσα . . . » 1.—
- 6) Ρουμελιώτισσα . . . » 1.50
- 7) Ἀφροδίτη . . . » 1.50
- 8) Χάιντε χουρδε . . . » 1.—
- 9) Μικρούλα . . . » 1.50
- 10) Στὸν Ἐποπα (μαλλιαρικὰ Πόπ!) Χαρίζεται.
ἌΟλα μαζί ἕνας τόμος δρ. 5.

— Γέρο πονηρὸ! ἔκανε χαϊδεύοντας τὸ μὰ γουλό του, πιστεύω ὅτι μόνο σὺ ξέρεις τὸ καλὸ κρασί καὶ τὸ καλὸ φαί!.. Κερφεδάκια πρὸ πάντων! Νεζί, καί! Δὲν ὑπάρχει λόγος!..

Ὁ κρότος ἔξακολουθοῦσε σὰ νά συνοδεύε τὰ λόγια του.

Μιά μορφὴ πέρασε γρήγορα τυλιγμένη σ' ἕνα μαῦρο σάλι. Ὁ κύρ Βολβῆς τὴ γνώρισε.

— Ἡ Κατερινιώ! Πού νά πάει ἔδῳ! Πού ἄλλου... Νά το! Νά, ἡ πόρτα! Ἄλλο συμβούλιο ἐτοιμάζουμε ἰ..

Τοῦ ἤλθε ἐπιθυμία νά βγεῖ καὶ νά πάει νά μάθει κρυφὰ τί θὰ ἔλεγαν, ἀλλὰ κρατήθηκε.

— Τί ἔπαθα! Γιὰ νά στενοχωρηθῶ; Ὅταν δὲν ἔχει κανεὶς σκέψεις λυπηρῆς, ὅταν δὲν τοῦ καίγεται καρφὶ γιὰ τὸ καθεστὶ, δὲ στενοχωριέται καθόλου, σίγουρα εἶναι νά γίνῃ Μαθουσαλάς στὰ χρόνια καὶ ἀκόμα ἰ..

Μιά ἰδέα πέρασε ἀπ' τὸ νοῦ του πάλι καὶ εἶπε σιγὰ ἀπαντώντας στὸν ἑαυτὸ του καὶ ὄχι στὴ σκέψη αὐτή.

— Πού ξέρεις!
Καὶ εὐχαριστημένος, ἀφοῦ τράβηξε μακρὰ τὸ μαγκάλι, πού μέσα στὴ στάχτη κοκκίνιζαν τὰ καρ-

Ο 'ΝΟΥΜΑΣ,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Δρ. 8.— Γιὰ τὲς Ἐπαρχίες δρ.
Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ δρ. χρ. 10.

Γιὰ τὲς ἐπαρχίες δεχόμεστε καὶ τρίμηνας (2 δρ. τὴν τρίμηνα) συντρομές.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητὴς ἢ δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συντρομὴ του.

10 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 10

Τὰ περασμένα φύλλα τοῦ Νουμά πούλονται στὸ γραφεῖο μας στὴ διπλὴ τιμῇ.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιόσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ἰπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλὴ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδηροδρόμου Ὁμόνοια), στὸ κιόσκι Γιαννοπούλου (Χαντεῖα), στα βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλὴ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πρακτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων, στὸν Πύργο στὸ βιβλιοπωλεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξά.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ὁ κίντυνος — Ἡ διάλυση — Δρακόντεια μέτρα!
— Ἐπουργικὴ ρεκλάμα — Τὰ κορίτσια μας.

ΤΙΠΟΤ' ἄλλο λείπεν ἀπὸ μιά συνειθισμένη ἀλλαγῇ Ἰπουργεῖου δὲ ζήτησάμε. Καὶ τὴν πιτύχαμε τὴν ἀλλαγὴν καὶ συχάσαμε—καὶ φυλάμε τώρα τὴν ὄρεξή μας τὴν ἐπαναστατικὴν γιὰ τὴ βλογημένη τὴν ὄρα πού θά βαρεθοῦμε τοῦτο τὸ Ἰπουργεῖο καὶ θά ζητᾷμε νάρθει ὁ Θεοτόκης ἢ κανένας ἄλλος Σωτήρας νά μᾶς σώσει ἀπὸ τὸν κίντυνον.

Γιατί, μὴν τὸ ξεχνάτε, ὁ κίντυνος ἐπὶ στρατεύεται πάντα ὅταν παρακαθίσει τὸ ἕνα κόμμα στὴν Ἀρχή, καὶ τὸ ἄλλο, τὸ ἀπ' ὄξω, ἀρχινῆσει νάπελιζέται πὸς θ' ἀρπάξῃ τὸ Κεντρικὸ ταμεῖο στὰ χέρια του. Σὲ μιά τέτια κρισιμότατη περίστασι (κι ὅτα μάλιστα τύχει τὸ ἀπ' ὄξω κόμμα νά λέγεται Ραλλικὸ) ἡ ἀτμοσφαῖρα γιομίζει ἀπὸ φοβέρες, τὰ κατάδαθα τῆς γῆς γκαστριολογιοῦνται ἀπὸ ἐπαναστάδες, οἱ θρόνοι σειοῦνται, τὰ δόντια τρίζουσι, τὰ χέρια γροθιάζονται. Τρέμετε, τύραννοι!

Μὰ κάτι γίνεται στὸν μπερνετὸ τοῦ Καζαγκιόζη κάπια ἀλλαγὴ σημαντικὴ. Ὁ διορ Διονύσιος δέρνει ἀντὶ νά δερνεταί, ὁ μπαρμπαγιώργος τα κάνει θάλασσα. Καὶ ἡ παράστασι τελιώνει μὲ χερροκροτι-

βουνάκια, ἔκπλωθηκε στὸ καθισμά του. Ἔϊταν εὐχαριστημένος μὲ τὸν ἑαυτὸ του, τὸν ἄκουγε αὐτός, ἔκανε ὅ,τι ἔπρεπε, ὅ,τι τοῦ εἶχε ὀρίσει.

Ἄκουσε τὴν καρδιά του νά χτυπᾷ πρὸ γρήγορα καὶ τοῦ θύμησε αὐτὸ σὰ νά ξίθαψε κάτι ἀπὸ καιρὸ πεθαμένο, χρόνια λησμονημένο, τοῦ θύμησε τὴν ἡμέρα τοῦ γάμου του. Ἐτσι χτυποῦσε ἡ καρδιά του τότε, ὄλο εὐχαρίστηση καὶ μὲ μιά ἀνησυχία εὐχάριστη.

Θυμᾷται τώρα ὁ γέρο Βολβῆς πράγματα πού εἶχε κερὶ νά τὰ φέροι στὴ μνήμη του, καὶ μαζί θυμᾷται πού ὅταν εἶταν γιὰ νά παντρευτεῖ, τὸν ἔλεγον πολὺ μεγάλο στὰ χρόνια, καὶ εἶταν, γιατί περνοῦσε τὴ γυναίκα εἰκοσι σωστὰ χρονάκια! Κεῖ στὰ χωριά γνωρίζει ὁ ἕνας τὸν ἄλλον καὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ χαρτιά νά βροῦνε τὰ χρόνια κανενὸς ἀπ' αὐτούς, ἔχουνε τὰ γερὰ τους, τὰ ἀκαλλιέργητα κεφάλια πού ὅ,τι πᾶσει μέσα γράφεται σὰ σὲ σίδερο.

— Εἶναι μεγάλος! λέγανε, ἔπειτα ἀπὸ κάμποσα χρόνια θά εἶναι γέρος!

Καὶ καθὼς συλλογιέται αὐτὰ ὁ κύρ Βολβῆς χαμογελά καὶ τὸ χέρι του πηγάζει στὸ μουστάκι του. Ἐπειτα μικραίνει τὰ μάτια του σὰ νά ἤθελε

ματα και με ούβριόματα—και η καταγκιζικηπολιτική μας στέλνει στις τάξεις της εθεδρείας το μεγάλο τον μπμπούλα, τον Κίντυνο.

*

ΤΗ διάλυση της Βουλής η Κυβέρνηση την έχει στην τσέπη της. Το δήλωσε ο υπουργός της Παιδείας στους Πατρινοί δημοσιογράφους. Σαν Υπουργός Παιδείας δεν είχε να κάμει καμ' άλλη σημαντικότερη δήλωση απ' αυτή. Και πολύ σωστά. Γιατί ο κ. Γεροκωστόπουλος το νιώθει (και τουτο τον τιμάει πολύ) πως έγινε Υπουργός της Παιδείας, όχι για να αναμορφώσει τίποτα, παρά για να δυναμώσει το κόμμα του το τοπικό. Και το κόμμα του τουτο μόνο ζήτησε να μάθει απ' αυτόν, αν την έχει τη διάλυση η Κυβέρνηση, αν είναι δηλ. η Κυβέρνηση δυνατή.

Μήπως οι Πατρινοί τον σταίλανε στη Βουλή για κανένα άλλο λόγο; Κοματάρχη δυνατό θέλανε να έχουν και κοματάρχης δυνατός ανάδειχτηκε. 'Αλλιώςτικα δε θα γινότανε και Υπουργός.

*

ΤΑΔΕ είπε ο κ. Σπράτος, ο Υπουργός των 'Εσωτερικών:

— 'Η Κυβέρνηση έλαβε δρακόντεια μέτρα για να διατηρήσει την τάξη κ' ένσει να ισχύσει το Κράτος του Νόμου!

Μπρρρ! 'Ακόμα προχτές ο κ. Σπράτος δεν το λογάριζε καθόλου το Κράτος του Νόμου και ζητούσε μαζί με τους άλλους συντρόφους του να αιματοκυλίσουν τον κόσμο για να γίνουν Υπουργοί.

Μα να μη ντρέπονται καθόλου οι πολιτικοί μας όταν ξεστομίζουν τέτλια τετράπαρα λόγια!

*

ΟΛ' οι καινούριοι Υπουργοί μας θεβαιώσανε πως βρήκανε τρομερή άκαταστασία στα Υπουργεία τους. Στερούτοπο κι αυτό και τάκουσε κάθε φορά που θάρθει καινούριο Υπουργείο. 'Ακαταστασία βρίσκει κι άκαταστασία παραδίδει στο Υπουργείο που θάν το διαδεχτεί. Και το πράμα τραβάει κορδόνι και κανείς δε φιλοτιμιέται την άκαταστασία αυτή νάν τη μεταμορφώσει σε τάξη, γιατί τότε θα λείψει και η εύκολη αυτή ρεκλίμα που μεταχειρίζεται κάθε καινούριος Υπουργός.

*

ΑΜΕΤΡΗΤΕΣ πάλι καινούριες δασκάλες ξεφούρισσε και φέτος το 'Αρσάκειο. Τι θα γίνουν τ' άουρ' αυτά κορίτσια; Πού θα τρυπώσουν και πώς θα ζήσουν;

Ο άρθογράφος της «Οικον. 'Ελλάδας» κλαίει τα παιδιά μας που βγαίνουν από τα σχολεία άνικανα για κάθε πρακτική δουλιά. Μα των κοριτσιών η θέση είναι ακόμα χειρότερη. 'Όσες δεν μπορούσαν να πιτύχουν, με χιλίους έξευτελισμούς, μια ψωροθέση δασκάλας, αναγκάζονται να παστώσουν τη σοφία που τους χάρισαν οι Φαραντάτοι και οι Γαρδίκηδες και να ρήχνουνε στη φωτιά τους «Ρητορικούς

λόγους» του Μιστριώτη, γιατί βλέπουνε πως με τέτλια άχρηστα πράματα ούτε το ψωμί τους μπορούνε να βγάλουν, ούτε κανένα γαμπρό να βάλουνε στο χέρι.

'Ότ'όσο υπάρχει κ' ένα λιμάνι σωτηρίας για δαυτές: Υπάρχει η 'Επαγγελματική σχολή, υπάρχει και η 'Εμπορική και Βιομηχανική 'Ακαδημία. Σ' αυτά τα δυο σωτήρια λιμάνια και τάνωρελα πράματα που μάθανε θα ξεχάσουν και θα μάθουν επιτέλους και μια χρήσιμη δουλιά, όσα κορίτσια δεν παίρνουν το δίπλωμά τους μοναχά για λούσο περιττό.

ΠΟΥ ΜΙΣΕΥΕΙΣ, ΠΑΙΔΑΚΙ ΜΟΥ;

'Από πολλά χρόνια κ' ιδώ γίνεται πού, έμεις οι 'Οθωμανοί 'Ελληνες, κάθε φορά που η κουβέντα τ'ό φέρνει στην κτάσταση των εθνικών μας πραγμάτων, αρχίζουμε να φωνάζουμε ότι πηγαίνουμε κακά, ότι είμαστε τουτο και κείνο, ότι μαλώνουμε άναμεταξύ μας, μαλώνουμε με όλο τον κόσμο και ότι είμαστε για πνίξιμο. 'Αμέσως πάλιν έμεις οι ίδιοι λέμε ότι κακό πράμα είναι η άπαισιοδοξία και τότε δά φωνάζουμε ότι είμαστε οι πρώτοι απ' τους πρώτους της 'Οθωμανικής πατρίδας, σ' όλες τις χάρες κι όμορφίες, όλοι μας για στεφάνωμα. Κι άραδιάζουμε πιά όλα τα καλά και τάγαθά μας, εκκλησιές, σχολεία, νοσοκομεία, όρφανοτροφεία, γυμναστήρια, θέατρα, σωματεία, βίλεις, λέσχες, έορτές, χορούς, έκδρομές, πανηγύρια, Γράμματα, ευγένεια, πολιτισμό, πνεύμα, τράπεζες, έμποριο, βιομηχανία, ναυτιλία, τέχνες, επιστήμες. 'Αφού έχουμε τόσα καλά πράματα, λέμε, πως είναι δυνατό να πηγαίνουμε κακά; 'Α μαλώνουμε άναμεταξύ μας, μη δέν κάνανε έτσι και οι παλιοί 'Ελληνες η γίνεται το αίμα νερό; Και τότε πιά ξερκινόμαστε απ' τα γέλια κι απ' τη χαρά, που είμαστε άπαράλλαχτοι, σαν οι παλιοί 'Ελληνες. 'Α μαλώνουμε μ' όλο τον κόσμο, λέμε, ότι είναι απ' τον φόβο κι απ' τη ζήλια που μας έχει ό κόσμος όλος και γι' αυτό μας κατατρέχει και θέλει την κααστροφή μας. 'Ετσι λέμε οι μικροί άνθρωποι της κουβέντας.

Οι μεγάλοι όμως του εθνους, σαν που είναι οι δεσποτάδες, οι άλλοι λαϊκοί άρχοντάδες και οι υπάλληλοι τους σοφοί δασκάλοι, μας εξηγούνε βαθιότερα τα πράματα.

Ο δεσπότης που ρωτάμε, πρώτα με μεγάλη άυστηρότητα μας εξηγεί ότι αυτός, και μοναχά

*) 'Η άρχη του στον αριθ. 351.

αυτός, είναι ό θεόβαλτος και νόμιμος κυρίαρχος κ' εθνάρχης της θεόσωστης επαρχίας του, ένεκα τις σύμβασες που ύπόγραψε με όλες τις δύναιες, τα στοιχειά και τα τελώνια της Γης και τ' Ουρανού, και ποιός δέν το πιστεύει, την κατάρα του ναχρη, τάνάθεμά του και τον άφορισμό του. Μας λείπει ύστερα ότι πηγαίνουμε κακά, πρώτο: γιατί αυτοί οι εύλογημένοι δέν τον εκλέξανε ακόμα Πατριάρχη που τους είπε τους εύλογημένους τόσες φορές, για το συμφέρο της Μεγάλης 'Εκκλησίας. . . βέβαια και του εθνους, δεύτερο: γιατί οι κοσμικοί άρχοντάδες όλοι τους δέν έχουν μυαλό ούτε μια τρίχα απ' τα γένηα του, τρίτο: γιατί οι χριστιανοί που συχαρνούνται τώρα, τίποτα πιά δέν κρίνουν σ' εκκλησιές και μοναστήρια, για να υπάρχουν έτσι πολλά εθνικά χτήματα και να είναι εθνικά του εθνους, τέταρτο: γιατί δέν πλερώνουμε ταχτικά τα δικαιώματά του και δέν του φέρνουμε πολλά καλά στομαχικά που ναχουμε την εύχη του, πέμτο: γιατί τα γεννήματά μας δέν τα πουλάμε στον έμπορο και δε δανειζόμαστε απ' το σαράφη που μας λείπει αυτός, έχτο: γιατί για τις ιδιωτικές μας ύποθεσες δε ρωτάμε μονάχα αυτόν που ξέρει και καταλαβαίνει κάθε πράμα καλύτερ' από κάθε κοσμικόν με τη χάρη και με τη δύναμη της γενειάδας του, έβδομο: γιατί δέν κάφτομε γλήγορα με πετρέλαιο κάτι προτεστάντους και φαρμασδόνους, προδότες της Μεγάλης 'Εκκλησίας και βέβαια και του... πώς το λένε... του εθνους, όγδοο: μας ρωτάει, κοιτάζοντάς μας κακά στα μάτια, πως πηγαίνουν οι έσυχές μας και τα έμποριά μας και στο τέλος μας στέλνει στην εύχη του Θεού.

Ο λαϊκός άρχοντας που ρωτάμε, με πολλές περηφάνειες, γλώσσες κ' έγκυκλοπαιδείες, κοιτάζοντάς μας πρόστυχα κι άδιάντροπα, μας άπαντά ότι πηγαίνουμε κακά, γιατί η Κυβέρνηση δέν τονε διώρισεν ακόμα γενικό διευθυντή όλων των 'Οθωμανών 'Ελλήνων, δεύτερο: γιατί πολύ τον έμποδίζουν στην εργασία του αυτοί οι καλογέροι, που κουκουτσι μυκλό δέν έχουν, τρίτο: γιατί ό βρωμολαός αυτός καθόλου πιά πειθαρχία δέν έχει μηδέν τρέμει μπροστά του, κι ούτε του άναγνωρίζει να τον λείπει εβρέ, χτήνος, παλιοχωριάτη, γουρουνι ούτε να διασκεδάξη τουλάχιστο ιδώ και κε με τις οικογένειες του λαού, σαν που πρέπει σ' έναν άρχοντα και σύμφωνα σε τις γλυκειές άπαίτητες της φύσης, τέταρτο: γιατί το ταμείο του κοινού δέν του πλερώ-

να δει κάτι μακρυνό, και το χέρι του στέκεται άκίνητο. Κουνά λίγο το κεφάλι και λέγει με το νού του:

— Πόσο από κείνους δε χαθήκανε!

'Η γυναίκα του το είχε πάρει πάνω της στην αρχή. Έβτανε μικρούλα! 'Αλλά τα χρόνια περνούσαν απ' αυτόν όπως περνούσε κι απ' τα βουνά! 'Η γυναίκα του όμως άλλαζε! 'Ο κάθε χρόνος που περνούσε άφινε και ένα σημάδι του πάνω της. Και έτσι άλλαζε τόσο πολύ που μπορούσαν, τώρα και χρόνια, να βάλουν στοιχίμα, όσοι δέν τους γνώριζαν, ότι έχουν την ίδια ηλικία!

Τους έτυχαν συμφορές και συμφορές, θάνατοι! 'Η γυναίκα του, σε κάθε συμφορά, ξεμαλλιαζότανε, φώναζε, χτυπιόταν και ζητούσε να πεθάνει κι αυτή! Αυτός έπινε καφέ στο καφεείο, παίζοντας με φίλο του χαρτιά για να περάσει η λύπη.

— Ούτε μαζί ήρθαμε, ούτε μαζί θα πάμε! 'Ελεγε στους φίλους του, και ζητούσε άσπετα για να γελάσει και να μη πάθει τίποτα η ζαχαρένια του, όπως έλεγε την καρδιά του.

Και τώρα που θυμάται και φέρνει με τη μνήμη του τη γυναίκα πως έκλαιγε και φώναζε, ρώτησε:

— Και τί έκανε μ' αυτό; 'Η κουτή!

Αιστάνεται όμως ευχαρίστηση, γιατί η γυναίκα του δέν του έμοιαζε και είχε αυτό το λόγο του.

Και όταν έβλεπε, μετά τη φοβερή λύπη, τη γυναίκα του να γίνεται ήσυχη, να μην κλαίει πιά, ούτε να ξεμαλλιαζεται, της έλεγε γελαστά:

— 'Αφού είσουν για να ήσυχάσεις, γιατί ξεμαλλιαζόσουν;

Ο κύρ Βολθής πρόσεξε έξω στο δρόμο, άφίνοντας τις σκέψεις.

Περνούσε ένας χοντρός με τυλιγμένο το λαιμό και το μισό πρόσωπο μ' ένα σάλι. Προσπαθούσε να βαδίσει γρήγορα με άνοιχτά τα πόδια.

— Νά, ό χοντρο Λούμης! Για κοίτα πως πάει!.. 'Ω, ό, ό! Νά, κ' η για Μάτσα! Μα τί θέλει αυτή στο δρόμο! Και πάει σε χήνα κουτή! Γερό όμως κόκκαλο! Θα με περνάει πέντε χρόνια! Μόνο που έγινε σαράβαλο αυτή!.. Τι ώραλα γυναικάρα που είχαν μια φορά!..

Στο νού του ήρθε ό άντρας της, ένας άνθρωπος με χοντρό μαλλιαρό κεφάλι, ό όποιος είχε μείνει χρόνια πολλά στην 'Αμερική. Φορούσε και πάντα κόκκινο πουκάμισο και έκανε μεγάλη έντύπωση γι' αυτό στη χώρα. Αυτά όμως δέν τον έμποδισαν από του να πεθάνει! Και πάει το κόκκινο

πουκάμισο, τα ταξίδια, οι ζίνες γλώσσες, πάνε όλα!.. Κρίμα στον κόπο που έκανε να τις μάθει!..

'Ενας άνθρωπος άδύνατος, ψηλός σε στύλος τη λεγραφικός, με φτωχικά ρούχα, φάνηκε να περνά, με τα χέρια στις τσέπες και με σκυμμένο κεφάλι, σαν η άκρη του στύλου να είχε τσακίσει. Πίσω του έρχόταν, ακολουθώντας τον καταπόδι, ένας μαύρος σκύλος μεγάλος με σκυμμένο το κεφάλι σε να σκεπτόταν...

— 'Ω, ό! Νά, ό Λαλόπης!.. Φτώχεια και των γονέων! Με το σκυλί του όμως! Δέν κοιτάζει τη φτώχεια του, αλλά θέλει και σκυλί!.. Μά πως δέν τον τρώει αυτό απ' την πείνα; Θα πεις πάλι πως δέν το τρώει αυτός;..

Ο δρόμος έρήμωσε πάλι. Σε λίγο ένα παιδάκι βγήκε μ' ένα τενεκέ σκουπίδια, από ένα σπιτάκι, και άντικρύ, που κυμάτιζε στη στέγη του μια άσπρη σημαία. 'Αφησε τον τενεκέ στη γη, έπειτα τον άναποδογύρισε με μια κλωτσιά. 'Ο τενεκές έπεσε ξερώντας τα σκουπίδια, που είχε μέσα του. Το παιδάκι έφυγε τρεχάτο και ό τενεκές έμεινε μόνος. 'Ο άνεμος πήρε τα έλαφρά του σκουπίδια και τα σκόρπισε.

'Ενα άσπρο κομματάκι φάνηκε άξαφνα να γυ-

νει τουλάχιστο χίλιες λίρες μηνιαίκο, αὐτουνοῦ πού παρμελεῖ τις ιδιωτικὲς του ἐργασίες, ὄντας μέρα νύχτα ἀπασχολημένος μετὰ τις ἐργασίες τοῦ κοινοῦ. Κόφτει τὴν κουβέντα γιὰ νὰ κοιτάξῃ μιὰ μαθήτρια πού περνάει τὸ δρόμο της, βγαίνει μέσα ἀπὸ ἕνα χαρτάκι, ὁ ἄρχοντας, μιὰ καρδιάκι καὶ τὴ βάζει στὸ στόμα. Τόσο γιὰ τὰ ἐσωτερικά: ὅσο γιὰ τὰ ἐξωτερικά, μὰς λέει ὁ ἄρχοντας, ἔνοια νὰ μὴν ἔχουμε καὶ νὰ περιφρονῶμε, ἐμεῖς οἱ ὄμορφοι Ἕλλη- νες, αὐτουνοῦς, πῶς τοὺς λένε, πού δὲν ἔχουν κὰν φυσιογνωμία ἀνθρώπου κ' εἶναι ἀσχημοπρόσωποι καὶ σὰ χτήνη. Μὰς λέει δὲ ὅτι μεγάλη πρόοδος ἔκανε τὰ τελευταῖα χρόνια ὁ Ἕλλητισμός σ' ὄμορφα καὶ σὲ νειάτα κ' ὅτι σήμερὰ ἡμεῖς οἱ ὄμορφώτεροι νέοι τοῦ κόσμου εἶναι τὰ Ἕλληνοπαῖδα, μετὰ τὸ γλυκὸ χαμόγελο, τὴ γλυκεῖα κουβέντα, τοὺς παιχιδιάρη- κους τρόπους, τὸ κουνητὸ καὶ χορευτὸ περπάτημα καὶ τὸ ἰδεώδες πρόσωπο, ἔνεκα τὸ ζυρισμένο μου- στάκι. Καὶ στὸ τέλος λέγοντάς μας ὁ ἄρχοντας ὅτι πολὺ κουράζει τὰ νεῦρα ἡ πνευματικὴ ἐργασία, μπροστὰ μας καὶ καθυμένους ἀποκοιμιέται καὶ ρου- χαλίζει.

Ὁ σοφὸς δάσκαλος πού ρωτᾶμε, μὰς λέει ὅτι πηγαίνουμε κακὰ, γιὰτὶ δὲ διωρίστηκε ἀκόμα ἄγε- νικός ἐπιθεωρητὴς ἀπαξιαπάντων τῶν ἑλληνικῶν ἐκ- παιδευτηρίων τῆς ὑψηλῆς σοφὰ δὲ καὶ ξυπνὰ προσθέτει ὅτι καὶ δὲν ἦρθε κ' ὁ καιρὸς γιὰ νὰ πη- γαίνουμε καλὰ. Αὐτοῦ τραβᾷ τὴν ἐργασία τῶν σχο- λείων, μὰς λέει, δηλαδὴ νὰ κἀν ὥστε ὕστερ' ἀπὸ ἕκατὸ χρόνια νὰ μὴ βρισκεται Ἕλληνας μέγας ἢ μι- κρὸς πλούσιος ἢ φτωχὸς πού νὰ μὴν τραγουδᾷ ἀπ' ἔξω καὶ δίχως λάθη τὸν Πίνδαρον καὶ τὸ Θεόκριτο. Σὲ κείνο αὐτὸν δεῦτερον χρυσὸν τοῦ Περικλέους αἰῶνα πού θὰ τονε χαροῦνε τὰ ξέγγονά μας πού γιὰ δαυτὸν ἰδρῶνουμε καὶ κουραζόμεστε τώρα, μὰς λέει μετὰ βουρκομένα μάτια ὁ δάσκαλος, τὸ ἔθνος μας θὰ ἔχη πιά ἀποτινάξει τὴν ὕλη καὶ τὴν προστυ- χιά ἀπὸ πάνω του καὶ θάβει ὅλο πνεῦμα κ' εὐγέ- νεια, πού εἶναι τὸ χρυσὸ μέλλον μας. Οἱ τότε ἀπό- γονοὶ μας δὲ θάβει πιά οὔτε χωριάτες, οὔτε ψαρά- δες, οὔτε ἱμπόροι, οὔτε τεχνίτες, ἀλλὰ θάχουν κα- θαρὲς πνευματικὲς ἐργασίες, σὰν πού εἶναι καφε- σαντάν, χαρτοπαιχτεῖα, χασισοποτεῖα καὶ τὰλλα τέτοιου εἶδους ἐργαστήρια. Μπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ πού νὰ μὴν καταδεχόμεστε τότε πιά νὰ πετοῦμε ἀπάνω σὲ βρωμερὰ χάρματα καὶ πέτρες, τὸ ἕνα μ' ἄλλους ἀσχημοπρόσωπους ἀθρώπους καὶ τότε θὰ κάνουμε βασιλεῖο ἀπάνω σὲ μωλὲς καὶ σάλια στὴν ἀνοιχτὴ θάλασσα, μακριὰ ἀπ' τὴ γῆς ἢ σὲ ἀερόστατα ψηλά στὸν οὐρανό. Καὶ τότε πιά δὲ θὰ πεθαίνουμε, ἀλλὰ θ' ἀναληφτόμαστε στοὺς οὐρανούς. Γιὰ νὰ φτάσουμε μιὰ ὥρα πρωτύτερα στὸ λαμπρὸ αὐτὸ μέλλον, ἐξα- κολουθεῖ ὁ σοφὸς δάσκαλος, ἀνάγκη εἶναι νὰ χρι- σθῶν πολλὰ πολλὰ «τῶν Πιεσίδων Μουσῶν τεμένη κ' ἐνδιδαιτήματα» μετὰ πολλὰς πολλὰς τάξεις καὶ μετὰ πολλοὺς πολλοὺς δασκάλους πού νὰ διδάχουν ὅλο παλιὰ ἑλληνικὴ γλῶσσα, νὰ πλερώνονται ὅμως του- λάχιστον ἕκατὸ λίρες μηνιαίκο γιὰ νὰ ἐργάζονται μετὰ περισσότερὴν προθυμία καὶ θάρρος.

(Ἀκολουθεῖ)

ΚΑΙΙ. ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ

ρίζει ἔξω στὸν ἀνεμο σὰν ξένος πού ἔχασε τὸ δρόμο, σὰν πεταλουδίτσα ἄσπρη, ἡ πεταλουδίτσα τοῦ χει- μῶνα.

— Καλὴ ἀρχὴ! Ὁ,τι εἶπα θὰ γείνη!

Καὶ ὁ γέρο Βολβῆς ἔτριψε τὰ χεῖρα του.

Τὰ βουνὰ εἶχαν χαθεῖ καὶ στὴ θέση τους ἕνα ἄσπρο, κιτρινωπὸ σχεδόν, σὰ νὰ εἶχε κάποια φλόγα μέσα σύννεφο εἶχε ἀπλωθεῖ. Καὶ τοῦ φάνηκε σὰ νὰ γινόταν ἐκεῖ μέσα κάποια μεγάλη μάχη, ἕνας πό- λεμος τῶν στοιχειῶν πρὸς τὰ βουνὰ, τὰ δέντρα, τὴ γῆ ὀλόκληρη καὶ τὰ στοιχεῖα κείνα τέρατα ἀθη- φάγα νὰ τὰ κατὰτρωγαν, νὰ τὰ κατὰπιναν ὅλα!

Μιὰ γυναίκα περνοῦσε ἀπ' τὸ δρόμο μετὰ μαῦρα βαδίζοντας γρήγορα. Τὰ μάτια της τὰ εἶχε στηλω- μένα στὸ παράθυρο τοῦ κυρ Βολβῆ. Αὐτὸς τὴν εἶδε καὶ πετάχθηκε ἀπ' τὴ θέση του τρομαγμένος.

— Θεοῦλη μου! ἔκανε. Ὁχι, δὲν εἶναι! Εἶναι μωρὴ ἡ Θανάσω!.. Αὐτὴ εἶναι! Μωρὴ ἡ Θανάσω εἶναι! Μὰ τί ἔπαθα; Σὲ καλὸ μου σήμερὰ: τὰ μάτια μου ἀρρώστησαν!

Εἶχε νομίζει ὅτι εἶλεπε τὴν πεθαμένη κόρη του

Ο ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Τὸ Σαβᾶτο ἔφυγε γιὰ τὴν Πόλη ὁ φίλος μας Ἀλέξ. Πανταζῆς, δικηγόρος ἀπὸ τοὺς πρώτους τῆς Πόλης καὶ λόγιος διαλεχτός. Ὁ κ. Πανταζῆς ἔμεινε εἴκοσι περί- που μέρες στὴν Ἀθήναι καὶ τὴν παραμένει Παρασκευὴ τὸ βράδι κάλεσε σὲ φιλικὸ τραπέζι στὸ ξενοδοχεῖο «Ἀθηνῶνα», ὅπου ἔμεινε, τοὺς φίλους του κ. κ. Παλαμᾶ, Δραχνοῦμη, Δημητριάδη καὶ Ταγκόπουλο.

— Στὸ φύλλο τῆς ἄλλης Κεριακῆς θὰ δημοσιεύουμε κριτικὴ ἐπιφυλλίδι τοῦ Πέτρου Βασιλικοῦ μετὰ τὸν τίτλο «Λυρικὴ ποίηση», ὅπου κρῖνονται τὰ βιβλία τοῦ Ν. Σαντοριναίου, Ρήγα Γκόλφη καὶ Α. Σικελιανοῦ.

— Ἡ ἐπιστημονικὴ μελέτη τοῦ κ. Μανώλη Τριαντα- φυλλίδη «Ξενηλασία ἢ Ἰσοτέλεια» (δύο τόμοι) πουλιέται: στὰ γραφεῖα μας δρ. πέντε γιὰ τοὺς συνδρομητάδες τοῦ «Νουμά», ἀντὶ δρ. 10 πού πουλιέται στὰ βιβλιοπωλεῖα.

— Μιὰ σπουδαία οἰκονομία ἔκμαε ὁ καινούριος ὑπουρ- γὸς τῆς Παιδείας. Ἐπαψε τοὺς ἐπιστάτες ἀπ' ὅλα τὰ δη- μοτικὰ σχολεῖα, γιὰ τοὺς τρεῖς μῆνες πού βαστοῦν οἱ δια- κοπές. Κ' ἔτσι, γιὰ νὰ γλυτώσει 30 περίπου χιλ. δρ. πε-

γιὰ μιὰ στιγμὴ. Ὅλα τὰ κινήματά της καὶ ἡ μορφή της ἀκόμα, εἶχαν πάει στὴ γυναίκα κείνη τὴ φτωχή, πού διάβρισκε γρήγορα.

— Μὰ καὶ ἂν εἶταν, ἔπρεπε νὰ τρομάξω;

Καλῶς ἔρισε!.. Ὁὐφ!

Ἔλα, πουλί μου, ἔλα

νὰ τὰ μιλήσουμε...

Τὸ τραγουδι αὐτὸ ὁ κύρ Βολβῆς τὸ τραγου- δοῦσε συχνά, γιὰτὶ τοῦ θύμιζε μιὰ τραγουδίστρα περμαντόνα, καθὼς τὴν ἔλεγε, πού στὴν καιρὸ του, στὰ νιάτα του εἶχε ξεπέσει στὴ μικρὴ χώρα καὶ εἶχε ἀνάψει ἔρωτα ἔχι μόνο σὲ ὅλα τὰ παληκάρια τοῦ χωριοῦ, ἀλλὰ καὶ στοὺς μεστωμένους, καὶ στοὺς γέροντες ἀκόμα! Στὸ τέλος ἀναγκάστηκαν οἱ γυναῖκες, γρήγες, κορίτσια, παντρεμένες, νὰ πετρο- βολήσουν μετὰ βουῆ καὶ ἀντάρα τὴ γυναίκα αὐτὴ καὶ ἔτσι ἔφυγε ὁ Σατανᾶς ἀπ' τὴν ἡσυχία καὶ ντροπαλὴ χώρα.

Τὴν ἄλλη μέρα ὅλα εἶχαν ἀλλάξει στὴ χώρα. Ἀγνωρίστο τὸ ἕνα θὰ κοίταζε τὸ ἄλλο. Τὸ χιόνι ἀπ' τὰ μεσάνυχτα δὲν εἶχε πάψει νὰ πέφτει καὶ ἔξακολουθοῦσε ἀκόμα νὰ σιτθίζεται πάνω στὸ πε- ἀμένο χιόνι καὶ ἀκόμα ἄλλο, ἄλλο νὰ κτεβαίνει...

Τὸ μεγάλο πεύκο τὸ γυμμένο στὸν τοῖχο, ἔγερνε τώρα περισσότερο κάτασπρο σὰ γέρος ἀπὸ συμφυρᾶ.

Καὶ τὸ χιόνι ἔξακολουθοῦσε τὴ σιωπηλὴ του ἐρ- γασία καὶ ἐνῶ ἡ μέρα εἶχε φανεῖ καὶ φώτιζε καλὰ πιά.

Στὸ σπῆτι τοῦ κυρ Βολβῆ εἶταν ἡσυχία με- γάλη, πού δὲν μποροῦσε νὰ τὴν ταράξει τὸ τόσο σιγαλά, σὰ νὰ χαίδευε τὴν κοιμισμένη σιωπὴ, πέ- φτοντας χιόνι.

Ἐνας κρότος μικρὸς κάποτε γινόταν καὶ ἔπαυε. Ἡ φωνὴ τοῦ πετεινοῦ, μιὰ δυνατὴ καὶ βραχνὴ λίγη, ἀκουστικὴ νὰ ἔρχεται ἀπ' τὸν κάτασπρο κῆπο. Εἶχε βραδύνει λίγο σήμερὰ ὁ κῆρυκας τῆς ἡμέρας νὰ κρᾶζει. Καὶ ξεφώνιζε μέσα ἀπ' τὸ βαρυεῖπα- στο ἀπ' τοῦ χειμῶνα τὸ ροῦχο σπιτάκι του.

Ἐξαφνα μιὰ φωνὴ ἀπαισία μ' ἕνα κρότο πού μεγάλωσε σὰ ν' ἀνοῖξε πόδι καὶ πολλὰ χίλια πόδια, μέσα στὴ σιωπὴ, κ' ἔπειτα χτυπήματα καὶ φωνές φρικαλέες! Θάνατος, συμφορά! Χωρὶς νὰ τὸ λένε αὐτὸ ἔνοουσαν. Ὁ γέρο Βολβῆς χωμένος μέσα στὰ παπλωμάτα του καὶ στὶς βαριές κουβέρτες του, κοιμόταν. Ἀπὸ κάμποσο κενρὸ κοιμόταν μόνος, χω- ριστὰ ἀπ' τὴ γλυκεῖα του συμβία, μὴ φροντίζοντας γιὰ τὸ χωρικὸ ρητό, ὅτι ὁ θάνατος μόνος θὰ τοὺς χωρίσει! Ὁ κύρ Βολβῆς δὲν ἔπαιρνε ἀπὸ τέτοια! Κείνη τὴ στιγμὴ πού ἔγειναν οἱ φωνές, ἔβλεπε στὸν ὕπνο του ὅτι ἀγόραζε ψωμί καλαμποκίσιο ἀπὸ ἕνα φούρναρη, πού ἀντὶ κεφάλι ἀνθρώπου εἶδε ἐξέφρα νὰ ἔχει, ἢ νὰ γίνετα ὄρνιθας, τῆς ἀσπριδερῆς μά- λιστα κείνης, πού φώναζε σὰν πετεινός! Στὶς φωνές πετάχτηκε κ' ὄρμησε ζαλισμένος νὰ κτεβεῖ ἀπ' τὸ μέρος τοῦ τοῖχου. Χτύπησε πάνω καὶ κυλίστηκε κάτω, ἀλλ' εὐθὺς βρέθηκε ὄρθος καὶ ὄρμησε ἔξω μετὰ γυμνὰ πόδια πατώντας στὶς πλάκες τοῦ διαδρόμου τὶς κρῦες, μετὰ στήθος ἀνοιχτό, ἕνα στήθος δασύτριχο φαρρὸ, τὸ ὅποῖο ἄφινε νὰ φαίνεται ἡ ξεκουμπωμένη

τᾶσι τὸσους φτωχοὺς φαμαλίτες στοὺς δρόμους, ἐνῶ μπο- ροῦσε νὰ γλυτώσει τὰ διπλά καὶ τρίδιπλα ἂν τάποφείζε νὰ μὴν κάνει φέτος καμιά διασκλικὴ μετᾶθεση.

— Τὸ ἀνέκδοτο μυθιστόρημα τοῦ Καμπύση «Ὁ γέρο καὶ φίλοι» πού δημοσιεύτηκε στὸν «Ἑλληνικὸν κόσμον», δη- μοσιεύτηκε τώρα στὴν ἴδια φημερίδα, Γαλλικὰ μεταφρα- σμένο, ἀπὸ τὸν κ. Pierre Baudry.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Δ. Γλ. Λέβιμε τὴ συνδρομὴ τοῦ 909 καὶ σ' εὐχα- ριστοῦμε.—κ. Θ. Κ. στὴν Πόλη. Τὰ βιβλία σοῦ τὰ στέλ- νουμε μετὰ τὸν κ. Πάντ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΜΑΣ

ΟΙ ΛΟΞΟΙ ΣΤΡΑΤΟΚΟΠΟΙ

Πουλιέται στὰ γραφεῖα μας 2 δρ.

χοντρή φανελλά του.

— Τί εἶναι; ἐτραυλίζε.

Σ' ἕνα χωριό στενὸ, τὸ ὁποῖο ἄρχιζε ἀπ' τὸ διαδρόμο μετὰ μιὰ μικρὴ κωμῆρα, μέσα εἶδε ἕνα σῶμα ἀκίνητο κρεμασμένο!.. Τὸ εἶδε, τὸ γνώρισε. Ἡ ἔγγονή του! Ἄντ' νὰ προχωρήσει, ὑποχώρησε καὶ μπῆκε σὲ δωμάτιο τοῦ ὀπισθοβατώντας στὴν ἀρχὴ καὶ στὸ τέλος. Ὅλα κουνιόνταν, ὅλα! Κάτι νό- μιζε ὅτι τὸν φοβήριζε, ἔταν ἔτοιμο νὰ πέσει ἀπάνω του!..

— Ἐγὼ φταῖω! ἔκανε νὰ πεῖ, καὶ τὸ κίσταν- θηκε αὐτό. Ἀλλὰ νὰ καὶ ξεφύτρωσε ἡ παλιά του σκέψη καὶ ὄρμησε αὐτὴ, σὰ γίγας, πού κρατεῖ πε- λῶριο βράχο, ὁ ὁποῖος κυλιέται νὰ πῆσει πάνω του.

— Μωρὴ τί κάνεις; τὸν ρώτησε ἄγρια σὰν ἀρ- χηγὸς πού βλέπει σὲ στιγμὴ κακὴ καλὸ του στρα- τιώτη νὰ κλονίζεται ἔτοιμος νὰ φύγει.

— Στὴ φουρτοῦνα φαίνεται ὁ καλὸς παραβο- κύρης! Βλάκα!

Καὶ νὰ περὶσσοῦ, νὰ δείξει πάλι σὲ κείνο πού βρισκόταν μέσα του, νὰ τὸ εὐχαριστήσῃ, νὰ τοῦ δείξει ὅτι ἔχει ἀδικο νὰ λέγει ὅτι ὁ γέρο-Βολβῆς ἔπαψε νὰ εἶναι κείνος πού εἶταν καὶ ὅτι τὰ χρόνια, τὰ χρόνια βρήκαν θέση καὶ σ' αὐτόν! Νὰ περὶσσοῦ! Νὰ λήθη μπόλικη νὰ παίξει μ' αὐτὴ σὰν καλὸς κολυμπιστὴς μετὰ τὸ κύμα!..

Καὶ μετὰ μίας ἄρχισε ὁ γέρο Βολβῆς μετὰ λαχα- νιασμένη φωνὴ χτυπώντας καὶ λίγο τὸ πόδι του στὸ πάτωμα γιὰ τὸ ρυθμό.

Τίριπ! πού πῆς μωρή!..

Στὸ μπακάλη γιὰ τοῦρ!..

Ἡ πόρτα ἀνοῖξε μετὰ βίχ ρίχοντας μετὰ τὸ χτύ- πημά της στὸν τοῖχο τὴ νύχ βαρὴν του καὶ κάμνον- τας νὰ φανεῖ σ' αὐτόν ἕνα κόκκινο σὰ νὰ πληγώ- θηκε, καὶ ἡ κυρᾶ Ἀνέζω προουσιᾶστηκε κίτρινη μετὰ τὰ μάτια σὰν κάρβουνα ἀναμμένα κάτω ἀπὸ νερό.

— Μὰ τί τραγουδᾶς, χριστιανέ μου; Ἄλλο τοῦτο!.. Ἔλα Χριστέ καὶ Παναγιᾶ!..

— Γιατί νὰ μὴν τραγουδῆσω; Ποῖόν ἔβλαψα; Ἐγὼ τὴν κρέμασα; Ὁ ἔρωτας τῆς τόκανε!.. Δὲν εἶχε νὰ φάει; Στὸ διαλό!.. Δὲν τράπηκε μωρὴ νὰ σκοταθεῖ γιὰ ἔρωτα;.. Ἀκούς ἀπὸ ἔρωτα!.. Μὰ γιὰ στάσου! Τί κάνω; Θυμῶν... Τρελλάθηκα φαίνεται!.. Ὁχι, ἔχι! Οὔτε θυμὸ, οὔτε τίποτα! Πεντάρα τσακισμένη! τὸ ἤθελε, τὸ ἔπαθε! Ἐρωτα! Ἀκούς ἔρωτα!.. Δὲ χαλῶ τὴ ζαχαρένια μου!

Ἡ κυρᾶ Ἀνέζω τὸν κοίταζε χωρὶς νὰ κλείνει διόλου τὰ βλέφαρα, ἤθελε νὰ τὸν διακόψει, ἀλλὰ τῆς φάνηκε ὅτι ἡ γλῶσσα της εἶχε μπερδευτεῖ καὶ μετὰ δυσκολία στὸ τέλος μίλησε.

— Μή, χριστιανέ μου, μὴ δὲν καταλαβαίνεις ὅτι θὰ παραδώσεις ψυχή καὶ σὺ στὸν Κύριο; Τί, ἀθάνατος θὰ γείνεις;..

Ἐδῶ ἄγγιξε τὸ γέρο Βολβῆ στὸ μέρος πού πο- νοῦσε, ἂν δὲν μιλοῦσε δὲν θὰ ἤλιπιζε πιά, δὲν θὰ γινόταν αὐτό, τὸ ἔχασε τὸ δικαίωμα!

— Πού ξέρεις! εἶπε χωρὶς νὰ τὴν κοιτάξῃ μετὰ τὰ μάτια ἄλλου σὰ νὰ εἶλεπε κάτι κρυφὸ, ἢ κά- ποιον ἀόρατο στοὺς ἄλλους, πού κάτι τοῦ ἔταξε.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ